

10. Особливості відображення в обліку надзвичайних доходів та витрат

Алла Степанюк , Валентина Небильцова
Національний університет харчових технологій

Вступ. Основною метою діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку. Існує ряд об'єктивних і суб'єктивних факторів, які впливають на величину отриманого прибутку. Одним з них є надзвичайні події.

Матеріали та методи. При дослідженнях Плану рахунків та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій, затверджених наказом Мінфіну від 30.11.1999 р. №291 використовувались аналітичні методи. Проаналізовано наявну інформацію щодо обліку надзвичайних доходів та витрат.

Результати. Згідно П (С)БО № 3 "Звіт про фінансові результати", надзвичайна подія – це подія або операція, яка чітко відрізняється від звичайної діяльності підприємства та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді. [2]

Для обліку надзвичайних доходів та витрат використовувались рахунки 75 «Надзвичайні доходи» та 99 «Надзвичайні витрати». Однак згідно з наказом Мінфіну від 27.06.2013 р.№672 ці рахунки вилучено. Рахунок 74 «Інші доходи» тепер застосовується для обліку будь-яких доходів, що виникають у процесі діяльності підприємства, але не пов'язані з його операційною та фінансовою діяльністю. До цих доходів тепер належать і надзвичайні доходи.

Аналогічні зміни відбулися із обліком надзвичайних витрат, які можна відобразити на рахунку 97 «Інші витрати» на субрахунку 977 «Інші витрати діяльності».

Сальдо рахунків 74 «Інші доходи» і 97 «Інші витрати» списуються в кінці року на субрахунок 793 «Фінансовий результат від іншої звичайної діяльності». В такий спосіб визначається фінансовий результат від іншої звичайної діяльності.

Із запровадженням НПСБО 1 зі структури доходів і витрат нових форм звітності видалено показники надзвичайних доходів і витрат, згадки про ці показники виключено з усіх стандартів бухгалтерського обліку. Через це також скасовано розподіл податку на прибуток на два субрахунки — 981 та 982.

Із цією ж зміною пов'язане й зникнення із системи П(С)БО згадок про «звичайну» діяльність. Адже зникнення «надзвичайних» показників із системи звітування означає, що діяльність підприємства більше не розділяється на звичайну та надзвичайну. Отже, усі теперішні показники фінзвітності є фактично звичайними.

Приклади відображення в обліку доходів та витрат від надзвичайних ситуацій :

Приклад

ТОВ «Колос» через підтоплення сільгоспугідь утратило урожай, собівартість вирощення якого становила 90000 грн..

Таблиця

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума
1.	Списано витрати від втрати врожаю	977	23	90 000

Якщо врожай було застраховано, сума отриманого страхового відшкодування страховою компанією (згідно з умовами договору 80 000 грн.) відображається наступними проведеннями:

Таблиця

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума
1	Отримано суму страхового відшкодування	311	377	80 000
2	Визнано дохід від отриманого відшкодування	377	746	80 000

Висновки. Ефективний розвиток та економічне зростання підприємств України значною мірою пов'язані з вдосконаленням форм і методів бухгалтерського обліку.

Новоприйнятий НП(С)БО 1 уже не визначає, що в діяльності підприємств можуть бути надзвичайні події, які тягнуть за собою цей особливий вид доходів та витрат. Тут виділено лише операційну, фінансову та інвестиційну види діяльності. Та й новий Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма М 2) та Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма № 2-к) зовсім не містить згадок про надзвичайні доходи та витрати.

Між іншим, ці зміни зроблено виходячи із п.87 МСБО І «Подання фінансової звітності». В останньому вказано, що суб'єкт господарювання не повинен подавати будь-які статті доходу або витрат у вигляді надзвичайних статей у звіті про сукупні доходи чи в окремому звіті про прибутки та збитки (якщо його подають) або в примітках. [1]

Тож відтепер національний бухгалтерський облік став ще трохи ближчим до міжнародного.

Література

✓ Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2001: зміни та доповнення/ Переклад з англійської за редакцією С. Ф. Голова. - К: Федерація професійних

бухгалтерів і аудиторів України, 2008.

✓ П(С)БО № 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 зі змінами і доповненнями.